

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Budżetu i Finansów Publicznych

Data posiedzenia: 13 marca 2012 r.

Nr posiedzenia: 17

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji senator Kazimierz Kleina.

Porządek posiedzenia: 1. Opinia komisji w sprawie zielonej księgi „W kierunku zintegrowanego europejskiego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych, przez Internet i za pośrednictwem urządzeń przenośnych”; COM(2011)941.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Grzegorz Bierecki, Henryk Cioch, Leszek Czarnobaj, Beata Gosiewska, Piotr Gruszczyński, Kazimierz Kleina, Tadeusz Kopec, Marek Martynowski, Janusz Sepioł, Witold Sitarz,

– zaproszeni goście:

- Ministerstwo Finansów, Departament Rozwoju Rynku Finansowego:
 - dyrektor Piotr Piłat,
 - specjalista Paweł Bugaryn,
- Narodowy Bank Polski:
 - dyrektor Departamentu Systemu Płatniczego Adam Tochmański,
- Bank Gospodarstwa Krajowego:
 - radca prawny Mirosław Leń,
- Komisja Nadzoru Finansowego:
 - dyrektor Departamentu Regulacji Bankowych i Instytucji Płatniczych Andrzej Reich,
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
 - dyrektor Nikodem Szatkowski,
- Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług:
 - wiceprezes Tadeusz Pankowski,
- Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji:
 - dyrektor ds. koordynacji projektów Karol Stec,
- Diners Club International:
 - general manager Jacek Bochenek,
 - head of compliance Ewa Ostrowska,
- Visa Europe w Polsce:
 - dyrektor Jakub Kiwior,
 - Małgorzata Ciszeczka,
- Bank PEKAO SA:
 - wiceprezes zarządu Grzegorz Piwowar,
 - dyrektor Departamentu Klienta Detalicznego Wojciech Pantkowski,
- PKO Bank Polski:
 - wiceprezes Piotr Alicki,
- Związek Banków Polskich:
 - wiceprezes Mieczysław Groszek,
 - doradca zarządu Paweł Widawski,
- Fundacja Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego:
 - prezes Robert Łaniewski,

- Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego:
dyrektor generalny Leszek Wiecech,
- pracownik Biura Spraw Międzynarodowych i Unii Europejskiej Kancelarii
Senatu: analityk Władysław Krasieński.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Rozpoczynając obrady, przewodniczący komisji senator Kazimierz Kleina wyjaśnił, że przedmiotem posiedzenia jest wypracowanie przez komisję opinii na temat zielonej księgi „W kierunku zintegrowanego europejskiego rynku płatności realizowanych przy pomocy kart płatniczych, przez Internet i za pośrednictwem urzędów przenośnych”. To dokument przygotowywany w celu bardziej efektywnego zarządzania finansami, wyjścia naprzeciw oczekiwaniom klientów, uproszczenia wielu procedur związanych z płatnościami oraz wzmocnienia rynku europejskiego jako całości. Przewodniczący komisji zwrócił się do zebranych o przedstawienie podczas dyskusji uwag do zielonej księgi, które następnie zostaną przekazane do Komisji Europejskiej. Senator Kazimierz Kleina dodał, że drugim powodem posiedzenia jest zainicjowana przez Komisję Budżetu i Finansów Publicznych poprzedniej kadencji dyskusja na temat opłat interchange i innych opłat związanych z funkcjonowaniem kart płatniczych w Polsce.

W dyskusji oprócz senatorów udział wzięli przedstawiciele strony rządowej, banków, akceptantów kart płatniczych i innych podmiotów działających na rynku płatności bezgotówkowych.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów Piotr Piłat poinformował, że resort finansów jest odpowiedzialny za przygotowanie stanowiska rządu na temat zielonej księgi. Niezależnie od stanowiska prezentowanego przez rząd uwagi do zielonej księgi mogą być także zgłaszane przez inne instytucje i podmioty. Uwagi te podlegają następnie analizie w ramach Komisji Europejskiej. Efekty zielonej księgi i stanowisk zgłaszanych przez poszczególne instytucje znajdą swoje odzwierciedlenie w białej księdze, a następnie – w aktach prawodawczych Unii Europejskiej. Dyrektor Piotr Piłat stwierdził, że rozpatrywana zielona księga wskazuje, iż barierą dla rozwoju usług płatniczych mogą być ich ceny, w Polsce jedne z najwyższych w stosunku do opłat w Unii Europejskiej. Nawiązując do kwestii poruszanych przez komisję budżetu poprzedniej kadencji, dotyczących opłat interchange, dyrektor Piotr Piłat poinformował, że w środowisku bankowym toczy się dyskusja na temat tego, w jaki sposób ukształtować opłaty związane z usługami płatniczymi, w tym kartami, tak aby służyły propagowaniu obrotu bezgotówkowego, a także by nadmierna wysokość tych opłat nie zniechęcała do obrotu bezgotówkowego. Jeśli nie zostanie wypracowane rozwiązanie stanowiące pewnego rodzaju consensus rynkowy, może się pojawić potrzeba przygotowania przez rząd rozwiązań prawnych regulujących tę kwestię.

Nawiązując do zielonej księgi, dyrektor Departamentu Systemu Płatniczego w Narodowym Banku Polskim Adam Tochmański stwierdził, że główne zainteresowanie NBP budzi problem opłaty interchange. Dyrektor Adam Tochmański przedstawił komisji przebieg prac, szczególnie NBP, nad sprawą usług płatniczych, opłaty surcharge i interchange. Jak poinformował, Departament Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego przygotował dokument „Analiza funkcjonowania opłaty interchange w transakcjach bezgotówkowych na rynku polskim”. Po przeanalizowaniu około 120 indywidualnych uwag zaproponowany został kompleksowy i spójny program redukcji opłat związanych z używaniem kart, który 7 marca 2012 r. przekazano członkom Zespołu Roboczego ds. Opłaty Interchange przy Radzie ds. Systemu Płatniczego. Większość zaakceptowała główne elementy porozumienia. Zaproponowano ustalenie maksymalnych stawek opłaty interchange oddzielnie dla kart: debetowych, kredytowych i obciążeniowych. Ostatecznie finalny tekst raportu końcowego i programu redukcji opłat związanych z używaniem kart zostanie przedstawiony na posiedzeniu Rady ds. Systemu Płatniczego 30 marca 2012 r. Proponuje się, aby do 15 czerwca 2012 r. organizacje płatnicze przedstawiły wiążącą deklarację co do podjęcia decyzji w zakresie obniżki opłat interchange zgodnie z programem.

Wiceprezes Związku Banków Polskich Mieczysław Groszek wyraził opinię, że największym problemem rynku UE jest brak innowacyjności. Wszystkie innowacje do Europy przychodzą zza oceanu. Wiceprezes podkreślił, że równie ważne jak bezpieczeństwo jest stworzenie w Europie obszaru konkurencyjnego.

Polemizując z przedstawionymi wcześniej informacjami, dyrektor ds. koordynacji projektów w Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji Karol Stec stwierdził, że akceptanci nie mają i nie

mieli dotychczas wpływu na wysokość opłat. W sprawie zielonej księgi natomiast środowisko to przygotowało odpowiedzi, które przekazane zostaną również senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych. Odnosząc się do innowacyjności, dyrektor Karol Stec docenił dużą otwartość polskiego rynku na nowe rozwiązania dotyczące różnych form płatności. Przykładem mogą być płatności bezstykowe, na rynku polskim nie ma barier w przyjmowaniu tego typu rozwiązań.

Prezes Fundacji Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego Robert Łaniewski, reprezentujący również środowisko akceptantów, kontynuował polemikę z przedstawicielem Związku Banków Polskich. Stwierdził, że nie ma elementu rynkowego w ustalaniu opłat czy poziomu interchange. Dodał, że celem jego fundacji jest uświadamianie klientów w kwestii posługiwania się określonymi instrumentami płatniczymi. Podkreślił również konieczność wprowadzania elementów konkurencji na polskim rynku.

Dyrektor generalny Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego Leszek Wiecech zgodził się z oceną przedstawicieli akceptantów kart płatniczych i zwrócił uwagę na niepokojące zjawisko pojawiające się w ostatnim okresie, dotyczące rezygnacji wielu akceptantów z przyjmowania płatności kartą.

Wiceprezes PKO BP Piotr Alicki poinformował, że w porównaniu z resztą Europy mamy trzykrotnie niższą liczbę transakcji w systemie płatności bezgotówkowych i trzykrotnie mniejsze nasycenie siecią akceptacji. Dotyczy to głównie Polski powiatowej. Jesteśmy natomiast obecnie bardzo dobrze postrzegani w Europie, jeśli chodzi o płatności bezstykowe, będące ważnym krokiem ku płatnościom mobilnym.

Przewodniczący komisji senator Kazimierz Kleina zwrócił uwagę na 2 wyzwania – wykluczenie z obrotu bezgotówkowego części Polski oraz pojawiające się nowe technologie.

Odnosząc się do zielonej księgi, wiceprezes zarządu Banku Pekao SA Grzegorz Piwowar poruszył problem bezpieczeństwa płatności, stanowiący zasadniczy warunek rozwoju usług płatniczych. Wiceprezes Grzegorz Piwowar podkreślił, że w ciągu ostatnich 2 lat nastąpiła wymiana i wdrożenie w Polsce systemu EMV. W ostatnich latach w sektorze bankowym dokonano potężnych inwestycji w innowacyjność i bezpieczeństwo. Wiceprezes Grzegorz Piwowar zwrócił też uwagę na zwiększenie poziomu akceptacji, czyli liczby terminali w Polsce powiatowej, oraz na zwiększenie liczby samych bankomatów.

Zastępca dyrektora Departamentu Analiz i Rynku w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów Nikodem Szatkowski przedstawił sytuację na rynku kart płatniczych w Norwegii, w której transakcje za pomocą kart są częstsze niż transakcje gotówkowe. W tym kraju dominuje lokalny narodowy system płatniczy, w którym nie ma opłat interchange.

Wiceprezes Naczelnej Rady Zrzeszeń Handlu i Usług Tadeusz Pankowski również poruszył kwestię małej liczby terminali płatniczych, co jest spowodowane dużymi opłatami w związku z ich użytkowaniem.

Senator Leszek Czarnobaj wystąpił z propozycją przygotowania inicjatywy ustawodawczej, gdyby nie doszło do porozumienia organizacji działających na rynku kart płatniczych.

Kończąc posiedzenie, przewodniczący komisji senator Kazimierz Kleina wyraził nadzieję, że większość partnerów jest zdecydowana, aby szybko dojść do porozumienia, a wtedy nie będzie potrzebna ingerencja ustawodawcza. Senator podkreślił, że rozwój obrotu bezgotówkowego ma swój wymiar finansowy, modernizacyjny, a także wymiar cywilizacyjny, dotyczący całego obszaru Polski. Zapowiedział, że Komisja Budżetu i Finansów Publicznych będzie w dalszym ciągu wspierać wszystkie działania, których celem jest rozwój rynku płatności bezgotówkowych.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące zawodową działalność lobbingową.